

Upozorňujeme, že verzia tejto stránky v pôvodnom jazyku [\[ro\]](#) bola nedávno zmenená. Na preklade zobrazenej jazykovej verzie v súčasnosti pracujeme. Nová verzia bola zatiaľ preložená do týchto jazykov.

rumunčina

Swipe to change

Vykonávanie dôkazov

Rumunsko

1 Dôkazné bremeno

Hlavný právny základ poskytujú:

články 249 až 365 Občianskeho súdneho poriadku (*Codul de procedură civilă*).**1.1 Aké sú pravidlá týkajúce sa dôkazného bremena?**

Tvrdenie vyjadrené v priebehu konania musí dokazovať strana, ktorá ho predniesla, s výnimkou určitých prípadov výslovne stanovených v zákone. Žalobca musí predložiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. V prípade námietok predložených žalovaným dôkazné bremeno nesie žalovaný. Pri uplatnení právnej domnienky sa však dôkazné bremeno môže preniesť zo strany, ktorá ho pôvodne niesla, na protistranu.

1.2 Existujú pravidlá, ktoré vylučujú určité skutočnosti z dôkazného bremena? V ktorých prípadoch? Je možné predložiť dôkazy s cieľom dokázať, že konkrétne právne domnienky sú neplatné?

Od nikoho sa nepožaduje, aby preukazoval to, čo súd musí nevyhnutne vedieť.

Predpokladá sa, že súd pozná právo platné v Rumunsku. Právo, ktoré nie je uverejnené v rumunskom úradnom vestníku (*Monitorul Oficial*) alebo nejakými inými prostriedkami, medzinárodné dohovory, zmluvy a dohody uplatniteľné v Rumunsku, no ktoré neboli začlenené do právneho poriadku, a medzinárodné obyčajové právo však musí preukazovať zainteresovaná strana. Dôkazy o pravidlách stanovených v utajovaných listinách možno predložiť a sprístupniť len za podmienok stanovených zákonom. Súd môže na vlastný podnet vziať do úvahy právo cudzieho štátu, pokiaľ bolo uvedené pred súdom. Cudzie právo sa musí preukazovať v súlade s ustanoveniami Občianskeho zákonníka (*Codul civil*), v ktorom sa upravuje podstata cudzieho práva.

Ak je skutočnosť všeobecne známa alebo nie je spochybňovaná, súd môže rozhodnúť, že vzhľadom na okolnosti veci sa nemusí dokazovať. Zvyklosti, pravidlá správania a postupy zavedené medzi stranami musí dokazovať strana, ktorá sa o ne opiera, len ak to súd požaduje.

Domnienka je záver, ktorý sa podľa práva alebo súdu vyvodzuje zo známej skutočnosti s cieľom zistiť neznámu skutočnosť. Na základe právnej domnienky (*prezumția legală*) sa vylučuje osoba, ktorej sa týka, z bremena dokazovania skutočnosti, ktorá sa má podľa práva dokázať. Právnu domnienku možno vyvrátiť dôkazom opaku, pokiaľ sa v zákone nestanovuje inak.

1.3 Do akej miery musí byť súd presvedčený o určitej skutočnosti, aby na jej základe rozhodol?

Dôkaz musí byť prípustný a relevantný vzhľadom na výsledok konania. Keď súd schváli dôkazy pre konkrétne skutočnosti, o tom, či tieto skutočnosti boli preukázané, súd rozhodne voľne podľa svojej úvahy, ak sa v zákone nestanovuje inak.

2 Získavanie dôkazov**2.1 Vyžaduje si získavanie dôkazov vždy podanie strany alebo môže sudca v určitých prípadoch získať dôkazy aj z vlastnej iniciatívy?**

Dôkazy musí navrhnúť žalobca vo svojom návrhu a žalovaný vo svojej obhajobe, pokiaľ sa v zákone nestanovuje inak; inak môžu byť dôkazy zamietnuté. Ak navrhnuté dôkazy nie sú dostatočné na úplné rozhodnutie vo veci, súd nariadi stranám, aby ich doplnili. Súd môže z vlastného podnetu upozorniť strany na potrebu ďalších dôkazov a môže nariadiť, aby sa vykonali ďalšie dôkazy, aj keď strany nesúhlasia.

Strany môžu požiadať o vykonanie týchto dôkazov: listiny, znalecké posudky, svedecké výpovede, obhliadka *in situ* a výsluch strany, ak protistrana žiada, aby bola daná strana predvolaná svedčiť. V novom Občianskom súdnom poriadku sa takisto upravujú fyzické dôkazy; môžu byť relevantné pri niektorých kategóriách civilných žalôb (napr. návrhy na rozvod manželstva).

2.2 Aké kroky budú nasledovať v prípade, ak súd schváli žiadost' strany týkajúcu sa získania dôkazov?

Súd najskôr preskúma, či sú dôkazy navrhnuté stranami prípustné, potom vydá uznesenie, v ktorom určí skutočnosti, ktoré sa musia dokazovať, prípustné dôkazy a povinnosti strán, pokiaľ ide o vykonanie dôkazov. Pokiaľ je to možné, dôkazy sa vykonávajú na tom istom pojednávaní, na ktorom boli povolené.

Vykonávanie dôkazov sa riadi niektorými základnými pravidlami: dôkazy sa vykonávajú v poradí určenom súdom; pokiaľ je to možné, dôkazy treba vykonať na tom istom pojednávaní; dôkaz sa vykonáva pred tvrdením vo veci samej; dôkazy a protidôkazy sa vykonávajú súčasne, pokiaľ je to možné.

Dôkazy sa vykonávajú s vylúčením verejnosti (*in camera de consiliu*) na súde, na ktorom sa vec prejednáva, pokiaľ sa v zákone nestanovuje inak. Ak z objektívnych dôvodov možno dôkazy vykonať len na inom mieste, možno ich vykonať na základe dožiadania súdom rovnakého stupňa alebo nižším súdom, ak v danej lokalite neexistuje súd rovnakého stupňa.

2.3 V ktorých prípadoch môže súd zamietnuť žiadost' strany o získanie dôkazov?

Dôkazy možno použiť, len ak spĺňajú určité podmienky týkajúce sa ich zákonnosti (*legalitate*), vierohodnosti (*verosimilitate*), relevantnosti (*pertinență*) a kogentnosti (*concludență*). Pokiaľ ide o zákonnosť, navrhnuté dôkazy musia byť dôkazmi podľa zákona a zákon ich nesmie zakazovať. Z hľadiska vierohodnosti požadované dôkazy nesmú odporovať všeobecne uznávaným prírodným zákonom. Pokiaľ ide o relevantnosť, dôkazy musia súvisieť s predmetom súdneho konania, t. j. so skutočnosťami, ktoré je potrebné preukázať na podporu návrhu alebo obhajoby predložených stranami. Na to, aby bol dôkaz prípustný, musí byť takisto vierohodný a prispievať k vyriešeniu sporu.

Súd musí zamietnuť návrh na uvedenie listiny, ak sa obsah listiny týka výhradne osobných záležitostí týkajúcich sa dôstojnosti alebo súkromia osoby; ak by uvedenie listiny nebolo v súlade s povinnosťou zachovania mlčanlivosti; alebo ak by mohlo viesť k začatiu trestného konania proti strane, manželskému partnerovi strany alebo ktorémukoľvek pokrvnému príbuznému alebo príbuznému v dôsledku sobáša až do tretieho stupňa príbuzenstva (vrátane).

Svedecká výpoveď nie je prípustná na dokazovanie zákonných transakcií s hodnotou vyššou ako 250 RON, pri ktorých sa podľa zákona požaduje dôkaz v písomnej podobe. Svedecká výpoveď je takisto neprípustná, ak je v rozpore s obsahom formálnej listiny.

Dôkazy navrhuje žalobca v návrhu alebo žalovaný v obhajobe. Dôkazy, ktoré neboli navrhnuté týmto spôsobom, si môže súd vyžiadať alebo schváliť v ktorejkoľvek z týchto situácií: potreba dôkazu vyplýva zo zmeny tvrdenia; potreba dôkazu vyplynie v priebehu konania a strana to nemohla predpokladať; strana preukáže súdu, že z oprávneného dôvodu nebola schopná uviesť požadovaný dôkaz v rámci povolenej lehoty; vykonávanie dôkazov nevedie k odročeniu súdneho konania; všetky strany poskytnú výslovný súhlas.

2.4 Aké rôzne dôkazné prostriedky existujú?

Zákonnú transakciu alebo skutočnosť možno dokazovať prostredníctvom listín, svedectiev, domnienok, priznania niektorej zo strán (z vlastného podnetu alebo v reakcii na vypočúvanie), znaleckého posudku, fyzických dôkazov, obhliadky *in situ* alebo akejkoľvek inej formy dôkazu stanovenej zákonom.

2.5 Aké sú spôsoby získania dôkazov od svedkov a líšia sa tieto spôsoby od spôsobov, ktoré sa využívajú na získanie dôkazov od svedkov – znalcov? Aké sú pravidlá týkajúce sa predkladania písomných dôkazov a znaleckých správ / posudkov?

Svedkov navrhujú strany, buď žalobca v návrhu, alebo žalovaný v obhajobe. Po povolení svedeckých výpovedí súd predvolá svedkov na vypočúvanie.

Ak je podľa súdu vhodné získať názor znalcov s cieľom objasniť skutočnosť, na žiadosť strán alebo z vlastného podnetu vymenuje jedného alebo troch znalcov a vydá uznesenie, v ktorom stanoví aspekty, ku ktorým sa majú vyjadriť, a lehotu na ich prácu. Závery znalcov sa zaznamenajú v znaleckom posudku. Nový posudok ďalšieho znalca si možno vyžiadať s uvedením dôvodov na žiadosť strán alebo súdu.

Pokiaľ ide o listinné dôkazy, každá strana môže predložiť listiny, ktoré si želá použiť počas súdneho konania, v podobe riadne overených kópií. Strana musí mať takisto so sebou originál a musí byť schopná predložiť ho súdu na požiadanie, lebo ak túto podmienku nedodrží, daná listina sa nebude brať do úvahy. Súd môže nariadiť predloženie listiny, ktorú vlastní strana, ak je listina známa stranám konania, ak samotná strana odkazovala na danú listinu počas konania alebo ak je strana povinná uviesť ju. Ak má strana k dispozícii listinu a nemôže ju predložiť na súde, môže sa určiť sudca, za ktorého prítomnosti môžu strany preskúmať listinu tam, kde sa nachádza. Ak má listinu v držbe tretia strana, túto stranu možno predvolať ako svedka a vyžiadať si, aby listinu priniesla so sebou.

Dôkazy vykonáva s vylúčením verejnosti príslušný súd. Ak sa majú dôkazy vykonať na inom mieste, vykoná ich delegovaný súd rovnakého stupňa alebo nižší súd, ak sa v danej lokalite nenachádza súd rovnakého stupňa. Ak to druh listiny umožňuje a strany súhlasia, súd, ktorý vykonáva dôkaz, nemusí strany predvolať.

2.6 Majú niektoré dôkazné prostriedky väčšiu dôkaznú silu ako ostatné?

Dôkazné prostriedky majú rovnakú silu (s výnimkou prípadov výslovne stanovených zákonom).

Listiny v autentickej podobe (*forma autentică*) sa často prijímajú stranami so zreteľom na výhody, ktoré majú, vrátane domnienky autenticity, čo znamená, že osoba opierajúca sa o autentickú listinu je oslobodená od dôkazného bremena.

2.7 Sú niektoré spôsoby dokazovania v záujme preukázania určitých skutočností povinné?

Ako dôkaz zákonnej transakcie s hodnotou viac ako 250 RON je prípustný len listinný dôkaz, hoci platia určité výnimky, keď sa prijímajú aj svedecké výpovede.

Kým sa listina v autentickej podobe nevyhlási za falšnú, v konaní s akoukoľvek osobou poskytujú nevyvrátiteľný dôkaz o vecných záveroch, ktoré osobne vydala osoba, ktorá overila listinu v súlade so zákonom. Vyhlásenia strán zaznamenané v autentickej listine slúžia ako dôkaz len dovtedy, kým sa nepreukáže opak.

Ak existujú domnienky ponechané na úvahu súdu, súd sa môže o ne oprieť, len ak majú váhu a silu potvrdiť pravdepodobnosť údajnej skutočnosti; takéto domnienky možno prijať, len ak sú podľa zákona prípustné svedecké výpovede.

2.8 Sú svedkovia podľa zákona povinní svedčiť?

Pozri odpoveď na otázku 2.11.

2.9 V akých prípadoch môžu odmietnuť vypovedať?

V občianskom súdnom poriadku sa nestanovuje dôvody, na základe ktorých by svedok mohol odmietnuť svedčiť, stanovujú sa len osoby, ktoré nemožno vypočúvať ako svedkov, a osoby, ktoré sú vyňaté z povinnosti dostaviť sa na súd ako svedkovia. Pozri odpoveď na otázku 2.11.

2.10 Možno osobu, ktorá odmieta svedčiť, sankcionovať alebo prinútiť vypovedať?

Súd uloží pokutu svedkovi, ktorý sa nedostaví na predvolanie alebo odmieta svedčiť. Ak sa svedok nedostaví v reakcii na prvé predvolanie, súd môže vydať príkaz na zatknutie, aby bola osoba predvedená na súd (*mandat de aducere*). V naliehavých veciach súd môže vydať takýto príkaz na zatknutie aj na prvé vypočúvanie.

Ak sa osoba nedostaví alebo odmieta odpovedať na otázky, súd to môže považovať za plné priznanie alebo len východiskový dôkaz v prospech strany, ktorá navrhla predvolať tohto svedka.

2.11 Existujú osoby, od ktorých nemožno získať svedeckú výpoveď?

Tieto osoby nemôžu byť predvolané ako svedkovia: pokrvní príbuzní a príbuzní v dôsledku sobáša až do tretieho stupňa príbuzenstva (vrátane); manželskí partneri, bývalí manželskí partneri, zasnúbené osoby alebo druh/družka; osoby v nepriateľskom vzťahu alebo osoby vo vzťahu zainteresovanosti s jednou zo strán; osoby podliehajúce súdnemu príkazu, ktorý ich zbavil práva spravovať svoj majetok (*sub interdicție judecătorească*); a osoby usvedčené z krivej prisahy. V súdnych konaniach vo veci určenia otcovstva, rozvodu a iných rodinných vzťahov súd môže vypočuť pokrvných príbuzných a príbuzných v dôsledku sobáša s výnimkou potomkov.

Tieto osoby sú oslobodené od povinnosti dostaviť sa na súd ako svedkovia:

kňazi, zdravotnícki pracovníci, lekárnici, advokáti, verejní notári, súdni úradníci, mediátori, pôrodné asistentky a zdravotné sestry a akíkoľvek iní pracovníci viazaní podľa zákona zachovávať dôvernosť alebo služobné tajomstvo, pokiaľ ide o skutočnosti, o ktorých sa dozvedeli pri výkone svojich povinností alebo vykonávaní svojho povolania, a to aj po skončení svojej činnosti,

sudcovia, prokurátori a verejní činitelia, a to aj po skončení výkonu ich funkcie, vzhľadom na dôverné okolnosti, o ktorých sa dozvedeli počas výkonu svojej funkcie,

osoby, ktoré by prostredníctvom vypovedania vystavili seba, svojich príbuzných, svojho manželského partnera, bývalého manželského partnera atď. trestnému stíhaniu alebo verejnému pohrdaniu.

2.12 Aká je úloha sudcu a strán pri vypočúvaní svedka? Za akých podmienok môže byť svedok vypočutý prostredníctvom videokonferencie alebo iných technických prostriedkov?

Súd predvoláva svedkov a určuje poradie, v ktorom budú vypočúvaní. Pred vypočúvaním sa zisťuje totožnosť svedka a musí zložiť prisahu. Každý svedok sa musí vypočúvať osobitne. Svedok najskôr odpovedá na otázky predsedu súdu a potom, s povolením predsedu, na otázky strany, ktorá ho navrhla, a protištany. Svedka, ktorý sa nemôže dostaviť pred súd, možno vypočúvať v mieste, kde sa nachádza.

Hoci audio- alebo videonahrávky svedectiev nie sú upravené v nijakých zákonných ustanoveniach, takéto nahrávky sú prípustné. Môže sa z nich následne vyhotoviť prepis na žiadosť zainteresovanej strany predloženú v súlade so zákonom.

3 Hodnotenie dôkazov

3.1 Podlieha súd obmedzeniam pri vydaní rozsudku v prípade, ak účastník nezískal dôkazy zákonným spôsobom?

Ak strana, ktorá predložila listinu, trvá na jej použití, aj keď bola označená za údajne falošnú a toto označenie nebolo vyvrátené, a ak bol uvedený falšovateľ alebo spolupáchateľ, súd môže prerušiť konanie a bezodkladne zaslať údajne falošnú listinu príslušnej prokuratúre so správou vypracovanou na tento účel, aby sa falšovanie vyšetrilo. Ak sa trestné konanie nemôže začať alebo nemôže pokračovať, vyšetrovanie falšovania sa uskutoční priamo na civilnom súde. Na druhej strane súd uloží pokutu autorovi námietky podanej v zlej viere proti písomnosti alebo podpisu listiny alebo autentickejši audio- či videonahrávky. Pri posudzovaní svedeckých výpovedí súd zohľadní úprimnosť svedkov a okolnosti, za ktorých sa dozvedeli o skutočnostiach, ktoré tvoria predmet ich vyhlásení. Ak má súd v priebehu konania podozrenie, že sa svedok dopustil krivej výpovede alebo prijal úplatok, vypracuje správu a vec postúpi príslušnej prokuratúre.

3.2 Bude sa moja vlastná výpoveď považovať za dôkaz v prípade, ak som účastníkom konania?

Ak niektorá zo strán prizná skutočnosť, ktorú protistrana použila ako základ svojho návrhu alebo obhajoby, priznanie sa považuje za dôkaz. Priznanie, ku ktorému došlo na súde, sa považuje za plný dôkaz proti osobe, ktorá ho vyslovila; súd musí zaznamenať celé priznanie a nemôže ho deliť na časti, pokiaľ sa netýkajú samostatných skutočností, ktoré navzájom nesúvisia. Mimosúdne priznania môže súd posudzovať podľa vlastného uváženia. Musia byť prípustné a spĺňať požiadavky vykonávania dôkazov upravujúce iné dôkazy podľa všeobecného práva.

Súd môže súhlasiť s predvolaním ktorejkoľvek strany na vypočúvanie týkajúce sa jej vlastných skutkov, ak je to pre rozhodnutie v danej veci dôležité.

Relevantné odkazy

<http://www.just.ro/>

Posledná aktualizácia: 27/11/2018

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.